

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії ТНЕУ

А.І. Крисоватий

Протокол засідання
Приймальної комісії ТНЕУ
№ 2 від 6 лютого 2018 р.

ПРОГРАМА

*проведення вступного випробування
з «Української мови та літератури»
для претендентів на здобуття освітнього ступеня бакалавр*

Голова предметної екзаменаційної комісії

Т.Т. Вількова

Відповідальний секретар ПК ТНЕУ

О.О. Луцишин

Тернопіль. 2018

ПИСЬМОВЕ ВИПРОБУВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Згідно з Конституцією України українська мова є державною, тому має вживатися у всіх сферах суспільного життя. Особливо важлива роль вступного письмового випробування з мови і літератури. Кожен навчальний заклад зацікавлений у тому, щоб його студентами стали найбільш інтелектуально розвинені, найкраще підготовлені молоді люди, спроможні ґрунтовно засвоїти зміст навчання, підготуватися до ефективної професійної діяльності в обраній галузі. А одним з найважливіших показників такої готовності є рівень володіння мовою, якість власного мовлення – своєрідної візитної картки людини. Допомогти у відборі вступників з високим пізнавальним потенціалом і має письмове випробування.

Письмове випробування з української мови у вигляді диктанту (обсяг 110 – 160 слів) і тестові завдання з української літератури має змогу перевірити писемну грамотність абітурієнтів і знання української літератури за 5-11 класів.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

(для осіб, які вступають на основі повної загальної середньої освіти і мають складати вступні випробування)

Програму для вступників 2016 року складено на основі програми зовнішнього незалежного тестування 2015 р.(програми ЗНО) з української мови та літератури.

Пропонована програма відповідає Програмі зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури (програми ЗНО), розроблена відповідно до чинних програм з української мови для 5-9 класів і програм профільного навчання учнів 10-11 класів.

Зважаючи на варіативність програм з української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів, програма охоплює вивчення творчості письменників і художні твори, передбачені усіма нинішніми програмами і відображеними в усіх підручниках, рекомендованих Міністерством освіти і науки України.

Фонетика і графіка. Орфосія і орфографія

Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі і глухі. Подовжені звуки.

Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ та буквосполучень дж, дз, дж.

Склад. Наголос.

Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі. Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Чергування у — а, і — й.

Орфограма. Орфографічна помилка.

Правила написання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження.

Будова слова, словотвір і орфографія

Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків.

Вимова і написання префіксів з- (зі-, с-), роз-, без-, пре-, при-, прі. Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів. Правоспис складних і складноскоротчених слів. Лексикологія і фразеологія. Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пріме і переносне значення слів. Синоніми, антоніми, омоніми.

Загальнонавчальні слова. Діалектні та професійні слова. Запозичені слова.

Застарілі слова. Неологізми.

Поняття про фризологізми. Фризологізми в ролі членів речення.

Морфологія та орфографія

Поняття про самостійні та службові частини мови.

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. **Іменник**: назви істот і неістот, загальні і власні назви.

Рід, число, відмінки іменників. Типи відмін іменників. Незмінні іменники. Способи творення іменників. Правоспис відмінкових закінчень іменників.

Правоспис найуживаніших суфіксів. Велика буква у власних назвах.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні і короткі форми прикметників. Ступені порівняння прикметників, їх утворення. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.

Правоспис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості і складні.

Відмінювання кількісних і порядкових числівників.

Правопис числівників.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників.

Правопис займенників.

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова. Види дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Часи дієслів. Дієслова I і II дієвідмін. Особа і число (в теперішньому і майбутньому часі). Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.

Безособові дієслівні форми на -но, -то.

Правопис дієприкметників.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.

Правопис прислівників.

Прийменник як службова частина мови. Непохідні і похідні прийменники.

Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності.

Правопис сполучників разом і окремо.

Частка як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки. Написання часток *бо, во, то, от, тьки*.

Не з різними частинами мови. **Вигук** як частина мови. Правопис вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова.

Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складений; додаток, означення, обставини) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот.

Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.

Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення.

Тире в неповних реченнях.

Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення:

Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при них.

Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених членах.

Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення. Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними.

Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог.

Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалогі.

Відомості про мовлення

Поняття про спілкування і мовлення. Ситуація спілкування: адресати (той, хто говорить чи пише) і адреса мовлення, мета й умови спілкування, повідомлення (висловлювання), його зміст і форма. Тема і основна думка висловлювання. Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність. Мовленнєві помилки. Етика спілкування й етикет.

Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий і публіцистичний. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

На іспиті з української літератури істотним до вищого навчального закладу повинен вивести:

а) знання зазначених нижче творів української літератури, розуміння їх ідейно-тематичного спрямування, а також особливостей жанрової специфіки, композиційно-сюжетної структури, образної системи, мови й стилю;

б) розуміння суспільного історичного й естетичного значення літературного твору у зв'язку з історичними й історико-літературними умовами епохи;

в) розуміння ідейного багатства й високих художніх достоїнств української літератури;

г) знання основних положень теорії літератури.

З теорії літератури абітурієнт повинен знати:

- 1) родові, видові та жанрові особливості художньої літератури;
- 2) тема, ідея, конфлікт, композиція, сюжет твору;
- 3) літературний образ, портрет;
- 4) засоби творення комічного, гумор, іронія, сарказм, сатира, гротеск, бурлеск;
- 5) епітет, метафора, порівняння, гіпербола, метонімія, антитеза, рефрен, алегорія;
- 6) система віршування, віршові розміри, рими, їх особливості.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Усна народна творчість

Історичні пісні: „Зажурилась Україна, бо нічим прожити“, „Максим козак Залізняк“.

Народні думи та балади: „Богдари́вна“, „Хмельницький та Барабаш“, „Дума про Марусю Богуславку“, „Дума про козака Голоту“.

Давня література

„Галицько-Волинський літопис“, „Слово о полку Ігоревім“.

І.Висоцький: „Послання до єпископів“.

Г.Сковорода: „Всякому городу нрав и права“, „De Libertate“, „Пчела и Шершень“.

Література кінця ХУІІІ - початку ХІХ століття

І.Котляревський: „Енеїда“, „Наталка Полтавка“.

Г.Квітка-Основ'яненко: „Маруся“, „Ковалевська відьма“, „Сватання на Гончарівці“.

Т.Шевченко: „Причинна“, „Катерина“, „Гайдамаки“, „Гамалія“, „Заповіт“, „Сон“ („У всякого своя доля“), „Сретяк“, „Кавказ“, „І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм...“, „Великий льох“, „Наймичка“, „Я не нездужаю ніроку“, „Мені однаково“, „Ісаія. Глава 35“.

П.Куліш: „До кобін“, „Рідне слово“ „Чорна рада“.

Марко Вовчок: „Інститутка“.

І.Нечуй-Левицький: „Микола Джеря“, „Кавдашева сім'я“.

Панас Мирний: „Хіба ревуть воли, як ясла повні?“.

І.Карпенко-Карий: „Хазяїн“.

І.Франко: „Гімн“, „Каменярі“, „Народе мій, замучений, розбитий“ (пролог до поеми „Мойсей“), „Гріє сонечко“, „Моя любов“, „Червона калина, чого в лузі гнешся“, „Чого явилешся мені у сні?“, „Декадент“, „Перехресні стежки“.

А.Тесленко: „Страчене життя“.

П.Грабовський: „Трудівниця“, „До Русі-України“, „До українців“, „Ори“, „Дітям“.

М.Коцюбинський: „Тіні забутих предків“.

Леся Українка: „Сонгазренгарго“, „Стояла я і слухала весну“, „І все-таки до тебе думка лине...“, „Як я люблю оці години праці“, „Досвітні огні“, „Давня казка“, „Лісова пісня“, „Бояриня“.

В.Стефаник: „Камінний хрест“, „Сини“.

О.Кобилянська: „Людина“.

Література ХХ століття

І.Тичина: „Ви знаєте, як липа шелестить...“, „Я сказав тобі лиш слово...“, „О, панно Інно, панно Інно“, „Арфами, арфами...“, „Україно моя, моя люба України...“, „Я утверджуюсь“.

М.Рильський: „Яблука дозріли...“, „Слово про рідну матір“. В.Сосюра: „Мазепа“, „До брата“, „Любіть Україну“, „Як я люблю тебе, мій краю вугляний“, „Білі акації будуть цвісти...“, „Так ніхто не кохав...“.

М.Хвильовий: „Я (Романтика)“.

Остап Вишня: „Моя автобіографія“, „Мисливські усмішки“.

Є.Маланюк: „Сучасники“, „Шевченко“, „Одна пісня“, „Пам'яті Т.Осьмачки“.

В.Барка: „Жовтий князь“.

Ю.Яновський: „Вершники“.

М.Куліш: „Мина Мазайло“.

І.Кочерга: „Ярослав Мудрий“.

О.Довженко: „Зачарована Десна“, „Україна в огні“, „Щоденник“.

У.Самчук: „Марія“, „Нарід чи чернь“.

І.Багряний: „Тигрлови“.

О.Олесь: „З журбою радість обнялась“, „Чари ночі“, „Айстри“, „О слово рідне! Орле скутий“, „Мойй матері“.

А.Малишко: „Прометей“, „Пісня про рушник“.

В.Стус: „Сто років, як сконала Січ“, „Весь обшир мій – чотири на чотири“, „На колимським морозі калина...“, „Терпи, терпи – терпець тебе шліфує...“, „Як добре те, що смерті не боюся я“.

О.Гончар: „Собор“.

М.Стельмах: „Правда і кривда“.

В.Симоненко: „Лебеді материнства“, „Де зараз ви, кати мого народу?“, „Ти знаєш, що ти – людина?“.

Д.Павличко: „Коли помер кривавий Торквемада“, „О рідне слово, хто без тебе я?“, „Коли ми йшли удвох з тобою...“, „Два кольори“, „Дівенить у зорях небо чисте...“, „Я стужився, мила, за тобою...“, цикл „Вірші з Монголії“ („Полечу я до Монголії“, „Між горами в долині білі юрти...“).

О.Коломійця: „Дикий Ангел“.

Л.Костенко: „Пастораль XX сторіччя“, „Тут обелісків ціла рота“, „Життя іде і все без коректур“, „Світлий сонет“, „Вже почалося, мабуть, майбутнє“, „Розкажу тобі думку тасмуну...“, „Маруся Чурай“.

Григорій Тютюнник: „Зав'язь“, „Три зогулі з поклоном“.

І.Дрич: „Балада про соняшник“, „Етюд про хліб“, „Чернобильська мадонна“.

Б.Олійник: „Пісня про матір“, „В оборону хліба“, „Крило“.

Сучасний літературний процес

Загальний огляд, основні тенденції.

Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, „Нова дегенерація“, „Пропала грамота“, „ЛуГоСад“). Творчість Ю. Андруховича, О. Забужко, І. Римакуха.

Утворення АУП (Асоціації українських письменників).

Література елітарна і масова.

Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 90-х років, його риси.

Сучасні часописи та альманахи.

Рекомендована література:

1. Авраменко О.М., Коваленко Л.Т. Українська мова та література. Збірник тестових завдань 2-е видання, виправлене й доповнене - К. Грамота, 2008.- 212с.
2. Авраменко О.М., Коваленко Л.Т. Українська мова та література. Довідник 1700 завдань у тестовій формі І частина - К.: Грамота, 2009.- 480с.

3. Авраменко О.М., Коваленко Л.Т. Українська мова та література. Довідник 1700 завдань у тестовій формі II частина - К.: Грамота, 2009.- 480с.
4. Босан С.П. Українська мова Експрес - репетитор для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. Пунктуація. - К.: Генеза, 2010 - 128с.
5. Кураліна О.В., Шевчук Н.І., Горячова О.М., Земляна Г.І., Осьмак Н.Д. Українська література. Довідник + тести (Повний повторювальний курс, підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання) 2-е видання. - Кам'янець - Подільський: ФОП Сосин О.В., 2010.- 532с.
6. Плетніова Л.В., Коваленко Л.Т. Українська мова. Експрес - репетитор для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. Морфологія. - К.: Генеза, 2010.-88с.
7. Шелехова Г.Т., Новосолова В.І., Бондаренко Н.В., Ярмолюка А.В., Плетніова Л.В. Українська мова: Збірник тестових завдань. - К.:Грамота, 2008 - 192с.
8. rusar.tripod.com – класична українська література;
9. www.poetryclub.com.ua – сучасна поезія світу, критичні матеріали про літераторів;
10. poetry.uazone.net – українська поезія та фольклор, тексти сучасних пісень, переклади світової поетичної класики;
11. books.ms.km.ua – твори репресованих українських письменників;
12. www.lib.proza.com.ua – твори сучасних українських і зарубіжних авторів;
13. litopys.narod.net – бібліотека давньоукраїнського письменства, оригінали творів, переклади, коментарі, історичні відомості;
14. www.nbuv.gov.ua/tb/ukr.htm – зібрання творів українського письменства від найдавніших часів до початку XX століття та ін.
15. Літературно-критичний матеріал та тексти художніх творів можна знайти на сайтах популярних фахових часописів, наприклад:
16. www.book-courier.com.ua – «Книжковий кур'єр»;
17. www.elitprofi.com.ua/gazeta – «Книжник-ремонт».

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Приймальної комісії ТНЕУ
 А.І. Крижанівський

*Критерій оцінювання
рівня знань вступників на вступному випробуванні
з «Української мови та літератури»
для претендентів на здобуття освітнього ступеня бакалавр*

Затверджено на засіданні ПК ТНЕУ
Протокол № 2 від 06.02.2018 р.

Голова предметної екзаменаційної комісії

Відповідальний секретар ПК ТНЕУ

Т.Т. Вількова

О.О. Луцишин

Критерії оцінювання навчальних досягнень з української мови

Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- помилка в слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважається однією помилкою; помилки на одне правило, але в різних словах, вважаються різними помилками;
- розрізняють грубі й не грубі помилки, тобто такі, які не мають істотного значення для характеристики грамотності.

Під час підрахування помилок дві не грубі вважають за одну грубу.

До не грубих належать такі помилки:

- у винятках усіх правил;
- у написанні великої букви в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках, коли замість одного знака поставлений інший;
- у випадках, що вимагають розрізнення *не і ні* (у сполученнях: *не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...*);
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;
- у заміні українських букв російськими.

За наявності в диктанті більше ніж п'ять виправлень оцінка знижується на один бал.

Нормативи оцінювання диктанту

Кількість помилок	Бали
	на базі 11 класів
—	193 – 200
1 (не груба)	185 – 192
1	176 – 184
1+1 (не груба) – 2	167 – 175
3 – 4	158 – 166
5 – 6	149 – 157
7 – 8	140 – 148
9 – 10	132 – 139
11 – 12	124 – 131
13 – 14	116 – 123
15 – 16	108 – 115
17 – 18	101 – 107